

Internetconsultatie: beantwoording van de vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

1. Wat is de aanleiding?

Dit wetsvoorstel dat tot doel heeft om heling beter te kunnen bestrijden en als gevolg daarvan de daaraan ten grondslag liggende vermogensdelicten te kunnen voorkomen en bestrijden, heeft de toenmalige Minister van Veiligheid en Justitie aangekondigd in zijn brief van 15 september 2016 waarbij hij het rapport "Focus op heling" aan de Tweede Kamer heeft aangeboden (Kamerstukken II 2015/16, 28 684, nr. 475).

2. Wie zijn betrokken?

Het wetsvoorstel bevat vooral een aanscherping van de bestaande regels voor opkopers en handelaren in gebruikte en ongeregelde goederen. Verder raakt het de gemeenten waarin dergelijke opkopers en handelaren zich bevinden, de politie en opsporingsambtenaren die met de controle van de gestelde regels zijn belast.

3. Wat is het probleem?

In een deel van de gemeenten zijn de opkopers en handelaren momenteel verplicht om de door hen verworven gebruikte en ongeregelde goederen in het zogeheten Digitaal opkopersregister (DOR) in te schrijven. Het DOR is gekoppeld aan de database "Stop Heling" van de politie met alle aangiftes van gestolen goederen, waardoor automatisch een melding naar de politie wordt gestuurd als een gestolen goed door een opkoper of handelaar in het DOR wordt ingeschreven. Het andere deel van de gemeenten kent die verplichting niet. Daar schrijven de opkopers en handelaren hun goederen nog in een papieren gewaarmerkt register in. In de gemeenten met een papieren register kan minder adequaat tegen heling en de daaraan ten grondslag liggende strafbare feiten worden opgetreden dan in de gemeenten waarin een verplicht gebruik van het DOR geldt. Dat komt doordat de politie de geregistreerde goederen in Stop Heling niet geautomatiseerd kan vergelijken met de goederen die opkopers en handelaren in het papieren register hebben gezet, waardoor die goederen geen hit opleveren wanneer een goed gestolen is en de politie in die gevallen ook niet direct in actie kan komen. Die lokale verschillen leiden er ook toe dat helers en stellers die gestolen goederen willen aanbieden, uitwijken naar gemeenten waar het DOR niet verplicht is gesteld.

Ook ten aanzien van de plicht van de opkopers en handelaren om zich bij de gemeente te melden in wier grondgebied zij hun bedrijf of beroep uitoefenen, doet het tweeledige beeld dat hiervoor is geschetst, zich voor. Een deel van de gemeenten werkt nog met een fysiek meldloket, in het andere deel van de gemeenten met een digitaal loket, het zogeheten Digitaal opkopersloket (DOL). Dat leidt tot een ongelijk speelveld voor de opkopers en handelaren. Bovendien komt een fysiek loket de controle van de in een gemeente aanwezige opkopers en handelaren niet ten goede. Het DOL vergemakkelijkt het bijhouden van een actueel bestand van de aanwezige opkopers en handelaren in de gemeente. Ook zorgt het DOL voor een geautomatiseerde aansluiting van opkopers en handelaren op het DOR.

4. Wat is het doel?

Om de onder 3 geschetste knelpunten aan te pakken voorziet dit wetsvoorstel in een grondslag voor het verplicht gebruik van het DOR en het DOL. Opkopers en handelaren die die verplichtingen niet nakomen, zijn strafbaar.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Het voorkomen en opsporen van heling en de delicten die daaraan ten grondslag liggen, is een publieke taak. Belangrijk is dat malafide opkopers en handelaren en personen op wie een verdenking van een met heling samenhangend delict rust, adequaat worden aangepakt. Daar draagt het wetsvoorstel aan bij.

6. Wat is het beste instrument?

Wetswijziging is het beste instrument. De reden daarvoor is dat de registratieplicht en de meldplicht nu in het Wetboek van Strafrecht zijn geregeld (zie de huidige artikelen 437, eerste lid, onder a, en 437ter, tweede lid, van dat wetboek). Een wijziging in die twee plichten dient dan ook bij wet te geschieden.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Dit wetsvoorstel zal tot gevolg hebben dat aan burgers die slachtoffer zijn geworden van een vermogensdelict, vaker de van hen ontvreemde goederen kunnen worden teruggegeven. De bestrijding van heling en de daaraan ten grondslag liggende strafbare feiten met behulp van het DOL en het DOR brengt werkzaamheden met zich die voor een deel van de opkopers en handelaren in gebruikte en ongeregelde goederen gemeengoed zijn omdat zij al met die systemen werken. Voor de opkopers en handelaren voor wie de meldplicht en/of registratieplicht nog niet via deze twee systemen gelden, zijn op zich de werkzaamheden die daaruit voortvloeien, inhoudelijk niet nieuw, want ook nu geldt voor hen een wettelijke plicht om zich bij de gemeente te melden waar zij hun beroep of bedrijf uitoefenen (zie het huidige artikel 437ter, tweede lid, Sr) en zijn zij verplicht de door hen verkregen goederen te registeren (zie het huidige artikel 437, eerste lid, onder a, Sr). Wat slechts voor deze groep opkopers en handelaren verandert, is dat zij niet langer op de door de gemeente waarin zij gevestigd zijn, bepaalde wijze aan hun meld- en registratieplicht moeten voldoen, maar op de in de gewijzigde artikelen 437 en 437ter Sr en de daarop gebaseerde algemene maatregel van bestuur voorgeschreven manier. Verder geldt dat het voorzien in een loket waar opkopers en handelaren zich kunnen melden, al een bestaande taak voor gemeenten is.